

DIAGNOSTIKA TALENTOVANÝCH ŽÁKŮ

Mgr. Martina Klímová
Přednáška pro 1. stupeň ZŠ
Skupina A-F

Kdo je nadaný žák?

- Podle J. Konečného (1992) na základě výzkumů psychologů:
- Žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky
- Odpovídá rychle a s jistotou
- Snadno a rychle chápe nové učivo
- Objevují se často tvořivé odpovědi
- Žák se spontánně zajímá o další informace
- Má potřebu své znalosti a dovednosti uplatnit a projevit

čtyři různé modely vysvětluující nadání:

■ ***1. Model založený na schopnostech dítěte***

- Vychází z toho, že schopnosti jsou stabilní a v průběhu života se podstatně nemění
- Vysoké duševní schopnosti se projevují ve zvláštních výkonech až v dospělém věku
-

■ ***2. Modely kognitivních složek***

- Zaměřují se především na procesy zpracování informací
- Zkoumá se, čím se liší např. vysoce nadané děti ve svém způsobu zpracování informací od dětí průměrně nadaných
- Ve světle zájmu tedy nestojí konečný produkt, ale především „cesta k němu“
- Tento výzkum zřejmě odhalí informace o časných ukazatelích vysokého nadání

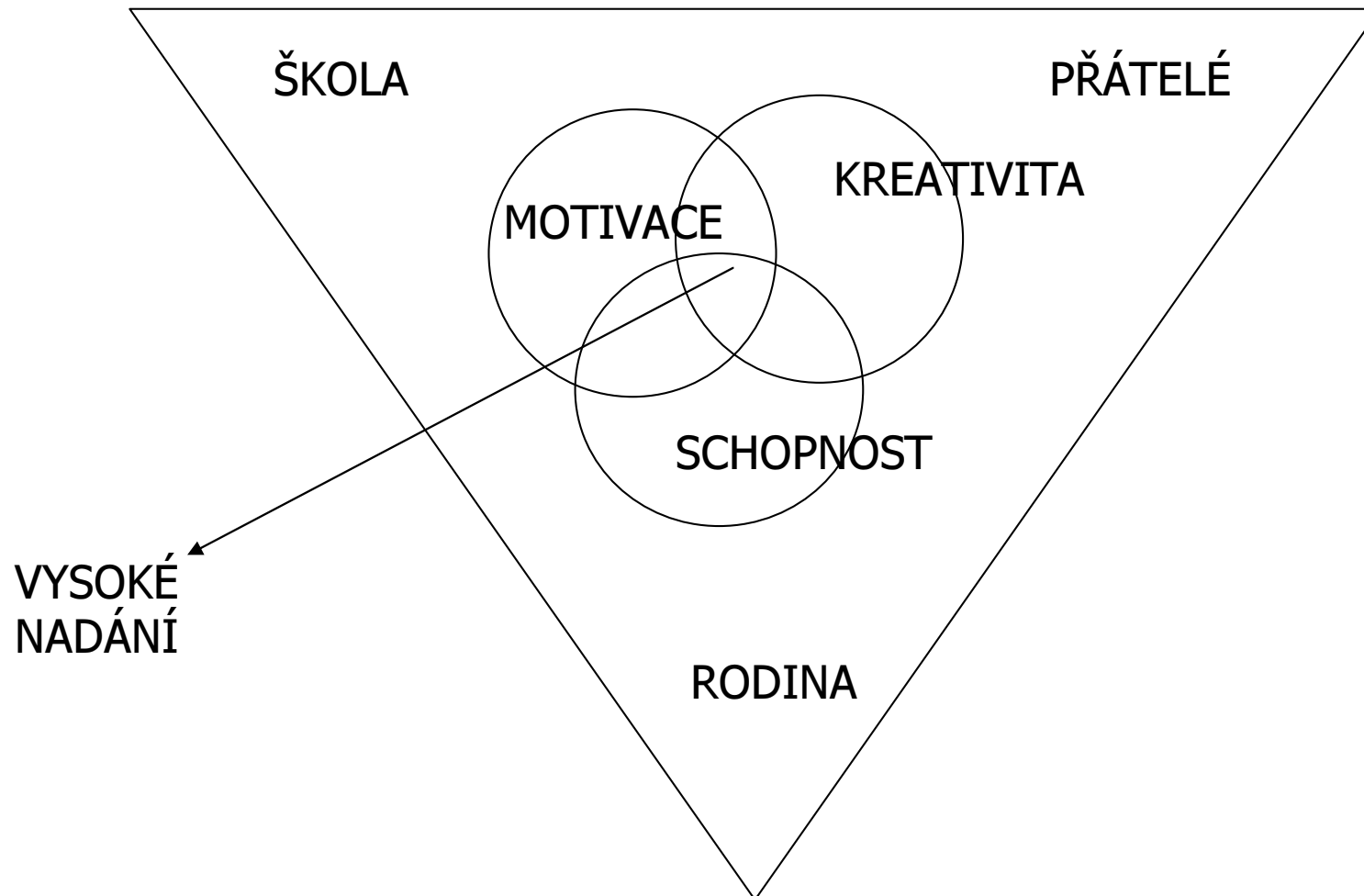
■ ***3. Modely orientované na výkon***

- Činí rozdíl mezi vlohami a realizací vloh
→ ne vše, co v lidech vězí jako vloha, je převedeno do výkonů
- Vloha je však předpokladem pro podání vynikajícího výkonu
- Tento model věnuje také pozornost činitelům, které stojí v cestě uskutečňování vloh

■ ***4. Sociokulturně orientované modely***

- Vychází z toho, že nadání se může realizovat jen za vhodného působení faktorů individuálních a sociálních.
- Uvedená pojetí se nevyklučují, nýbrž akcentují různá hlediska, která mohou splývat v jeden celek

Triadický model vzájemné závislosti

- **Různé formy nadání:**
- **V oblasti duševních schopností, intelektuálních výkonů**
- **V oblasti tvořivosti a produktivnosti**
- **V oblasti umění, výtvarných a muzických uměních**
- **V sociální oblasti (vůdcovské kvality)**

Nadání x talent

- Neexistuje shoda v exaktním užívání obou pojmů
- Obvykle „vysoké nadání“ vyjadřuje nadání ve více oblastech (jazyky, matematika, přírodopis)
- „talent“ výstižnější pro ty, kdo vynikají jen jedné oblasti (např. hudbě)
- Někdy se odkazuje na výsledky testů inteligence (vysoce nadaní jsou pak ti, kteří náleží k 10% lidí s nejvyšším IQ)

Lze poznat, že je dítě nadané?

- Ano, většinou existují signály již v kojeneckém období (např. rozdíly mezi dětmi v aktivitě a soustředění pozornosti)
- Častěji a lépe se však pozná v období předškolním
- Často nastupuje později řeč, která je však gramaticky zcela správná (množná čísla, slovesné tvary atd.)
- S řečí umí „produktivně“ zacházet
- Časté intelektuální zájmy „nepřiměřené“ svému věku

- Velmi zvědavé a dychtivé po učení
- Obdařené energií
- Soustředěnost a odpovědnost při aktivitách, schopnost dělat více věcí naráz
- Sklon k perfekcionismu, udělat něco sám vlastním způsobem a bezpodmínečně
- Přemýšlení o životě
- Čtení a psaní z vlastního popudu
- Vlastní metody počítání a pochopení množin
- Rozeznání souvislostí (příčinné souvislosti)
- Pochopení trvání objektu

- Vývojový předstih v oblasti motoriky
- Brzy začínají chodit

- **Jak s těmito dětmi pracovat?**
- **1. akcelerace (urychlování učení)**
- **2. enrichment (obohacování učení)**

**Oba způsoby velmi náročné na ochotu a
připravenost pedagoga**

- Další možnosti:
- Diferencované třídy A, B
- Třídy s rozšířenou výukou jazyků
- Přechod žáků na víceletá gymnázia

Vnější diferenciaci

Práce ve skupině, pomoc spolužákům,
domácí úkoly, volitelné předměty,
nepovinné předměty, zájmové kroužky,
IVP, ZUŠ → vnitřní diferenciaci